

Gabyr ýasaýşy hakdyr

Category: Geň-taňsy wakalar, Kitapcy

написано kitapcy | 24 января, 2025

Gabyr ýasaýşy hakdyr GABYR ÝASAÝŞY HAKDYR

يُؤْتَبْعَتُ الْلَّهُمَّ إِنَّا إِمَّا نُوَا بِرَالْقَوْلِ إِلَّا تَأْتِي
فِي الْأَجَيْدَةِ الدُّرْزِيَّةِ وَفِي الْأَخْرَقَةِ وَيُؤْتَلُ الْلَّهُمَّ
الظَّالِمَيْنِ وَيَفْعَلُ الْلَّهُمَّ مَا يَشَاءُ

«Gabyr içinde çygyr-waýlar görer sen».

«Gabyr-lahat diýlen darlar alnynda».

Magtymguly.

Eziz doganlarym!

Ölüm bilen başlanyp, tä kyýamat gününe deňiç dowam etjek ýasaýşa gabyr ýasaýşy, ölüm bilen başlanyp täzeden direliş günümize çenli dowam etjek ýasaýşa bolsa **berzah ýasaýşy** diýilýär.

Gabyr ýasaýşy berzah ýasaýsynyň bir bölümü bolup durýar. Berzah dünýäsi – bu dünýä bilen ahyretiň arasyndaky dünýädir. (Berzah dünýäsi hakda taýýarlan aýratyn ýazgymyzy ýakynda bereris.)

Hawa, gabyr dünýäsi we dünýäde iman edenleriň we tagat-ybadat bilen ömrüni öturenleriň ebedi bagta ýetjekdigi, şirk getirenleriň we garşy gidenleriňem azaba duçar boljakdygy hakdyr. Adam olenden soñ wagtyň geçmegini bilen çüýräp, pytrap, guma siňip gitse-de, onuň ruhy Ölmeýär.

Aradan çykan kişiniň endamynyň her tikesi gulak ýaly bolsa-da, ýa-da ýyrtyjy haýwanlar ony lak-luk atsa-da, ýa bolmasa oda ýakylyp küli asmana sowrulsa-da, ol kişi barybir gabyr ýasaýsyny başdan geçirirmeli bolar, gabyr ýasaýsynyň sorag-

jogabyň öňünde kelle ýalaňaçlap durmaly bolar. Şonuň üçin onuň ýeriň astyna depin edilendigi ýa edilmändigi wajyp däldir. Adam gabyrda soraga tutulandan soň gabyrda ýa-ha ehli-sadagatyň ýa-da ehli-şekawetiň hataryna goşulýar.

Gabyr azaby iki dürlidir:

- Biri, hemişelikdir. Bu azap kapyrlara we mynapyklara berilýär.
- Beýlekisi, wagtlaýyndyr. Bu azap günäli möminlere berilýär. Bular gabyrda günälerine berilmeli jezalara barabar azaby çekmeli bolarlar. Jezalary gutaranda gabyr azaby olaryň üstünden aýrylýar. Gutarmasa welin, azap kyýamata çenli dowam edýär.

Ehli-imanyň (iman edenleriň) gabyrda çekjek azaby eden günälerine kefaratdyr. Gabyr azaby olaryň günälerine berlen jezadır. Eden günäsiniň jezasy gabyrda biten kişi gaýtadan direliş gündünde ýene şol günüsi sebäpli ikilenç jezalandyrılmaz.

Musulman doganlarym!

Kurany-Kerimde gabyr ýasaýsyna, gabyrdaky bagtyýarlyga we azaba ýşarat edýän köp sanly aýatlar bar.[1] Şeýle-de gabyr ýasaýsy birnäçe hadyslarda göwne batnykly şeñilde düşündirlipdir. Resulalla (s.a.w) gabyrda azap çeken käbir kişileriň sesini eşdipdir,[2] gabyr azabyndan Allaha sygynypdyr we sahabalary bilen bilen birlikde jümle ymmatyna gabyr azabyndan Allaha sygynmagy buýrupdyr,[3] jynaza namazyny okan kişisini gabyr azabyndan goramagy üçin Allaha doga edipdir,[4] gabra salynan adamyň soraga tutuljagyny aýdypdyr,[5] gabyrda azap çekýänleriň sesini haýwanlaryň eşidýändigini habar beripdir.[6]

Gybat we arabozarlyk etmek, gep gezdirmek,[7] öliniň yzyndan ýaka ýyrtyp aglamak,[8] bergidar bolup ölmek,[9] ýalan sözlemek, zyna etmek, süýthorlyk etmek, içgi içmek[10] ýaly günäleriň gabyr azabynyň berilmegine sebäp döredýändigi aýdylýar. Hadyslarda gabryň gysmagy,[11] merhuma her gün irden we agşamyna dowzahdaky ýeriniň görkezilmegi[12] ýaly azap görnüşleriniň bardygy-da habar berlipdir.

Gabyr ýasaýsynyň bardygyny nakly (dilden-dile geçme

maglumatlar) deliller bilen subut edilşi ýaly akly deliller bilenem subut etmek mümkün. Gabyr ýasaýsynyň kiçijik numunesi düýş dünýäsidi. Edil uklap ýatan birini düýşünde gören zadynyň ony begendirsi ýaly, ony gynandyrjak zatdanam agyry-ynjy duýup, täsirlenip bilyär.

Meselem, bir adamý düýşünde ýylan çaksa, ol mundan yza çekendigini aýdyp dady-perýat edip gygyrýar, kömege çagyrýar, dert-elem çekýär. Bu zatlar bolup durka onuň ýanyndaky adamlaryň uklap ýatan adamýň çekýän bu yzasyndan, derdinden habarlary-da bolmaz. Ýa-da başga biri düýşünde jennete meñzes bir ýurda gidip, ol ýerde ajaýyp köşge girýär, köşkde nazy-nygmatdan doly desterhana dost-ýarlary bilen el uzadýar... Ol muňa heziller edýär, jany gonenýär. Bu zatlar bolup durka-da onuň ýanyndakylar uklap ýatanyň neneňsi sagadata gowşandygyny duýman galarlar.

Ynha, gabyr ýasaýsy-da şuňa meñzesdir. Düýş dünýäsini we bu dünýäde duýulýan hezillikdir agyry-ynjyny inkär etmeyän adam gabyrdaky bagtyýarlygy hem-de azaby inkär edip bilmez.

Sebäp düýş dünýäsi gabyr dünýäsine meñzes dünýädir.

Çeşme: («Ýasin» süresiniň tefsiri II, «Ýasin» süresiniň 52-nji aýatynyň tefsiri.)

[1] «Bakara» 28, 154; Aly-Ymrان 169-171; «Toba» 101; «Ybraýym» 27; «Taha» 124; «Haj» 58-59; «Sejde» 21; «Mömin» 11, 45-46; «Tur» 47; «Nuh» 25 we ş.m. aýatlaryň tefsirine ýüzlenip bilersiňiz.

[2] Müsned 3 / 103-104; Müslim «Jennet» 67-69

[3] Müsned 3 / 296; Müslim «Jennet» 67

[4] Müslim «Jenaiz» 86

[5] Buhary «Jenaiz» 67,86; Müslim «Jennet» 70-72

[6] Nesaýy «Jenaiz» 115

[7] Müsned 1 / 225; Buhary «Jenaiz» 88, «Wudu» 57

[8] Buhary «Jenaiz» 33; Müslim «Jenaiz» 16-28

[9] Ibn Maje «Sadakat» 12

[10] Buhary «Jenaiz» 92, «Düýş tagbyry» 48

[11] Tirmizi «Jenaiz» 70

[12] Buhary «Jenaiz» 88; Müslim «Jennet» 65-66

@ Kitapçylar. Geň-taňsy wakalar